

Спецификација предмета за књигу предмета			
Студијски програм		Мастер академске студије права унутрашњих послова	
Изборно подручје (модул)			
Врста и ниво студија		Мастер академске студије	
Назив предмета		Медицинска вештачења у судским поступцима	
Наставник (за предавања)		Проф. др Зоран Ћирић	
Наставник/сарадник (за вежбе)		Проф. др Зоран Ћирић	
Наставник/сарадник (за ДОН)			
Број ЕСПБ	7	Статус предмета (обавезни/изборни)	изборни
Услов	-		
Циљ предмета	<p>Развијање и овладавање основних сазнања, академских вештина и практичних способности из области медицинских вештачења која се примењују у судским поступцима, посебно из области Судске медицине, Судске психијатрије и Форензичке психологије; упознавање са корелацијом између одређених правних института и садржајем наведених медицинских дисциплина, (неурачунљивост, скривљена неурачунљивост, мере безбедности медицинског карактера, утврђивање смрти, њених узрока и механизма настанка, квалификација телесних повреда и механизам њиховог настанка, насилна оштећења здравља и др.); овладавање терминологијом медицинских предмета које предмет обухвата и њихова примена у правним поступцима, упознавање метода и поступака истраживања у овим граничним медицинским и правним областима, са усмеравањем на савремене тенденце у овим областима.</p>		
Исход предмета	<p>Савладавањем програма предмета кроз планиране активности очекује се да студент:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Овлада основним сазнањима из медицинских области од значаја за процену кривичноправних института и појмова у области унутрашњих послова који у себи садрже медицинске основе;</li> <li>2. Буде оспособљен за самостални практични и теоријски раду у органа унутрашњих послова и правосудним органима где се примењују правни институти са медицинском основом;</li> <li>3. Овлада појмовима медицинског карактера неопходним у практичном раду у предистражним правосудним поступцима;</li> <li>4. Да се оспособи да руководи доказним радњама у медицинским вештачењима у предистражним кривичноправним поступцима;</li> <li>5. Да критички сагледава правну регулативу коју предмет обухвата, као и сродних дисциплина и да створе потенцијал за учешће у креирању правних прописа и регулативе која се односи на основни предмет;</li> <li>6. Стекне предуслове за перманентно индивидуално стручно усавршавање (стварање основа за укључење у докторске студије).</li> </ol>		
Садржај предмета			

Медицинска вештачења у судским поступцима, као уско стручни неправни предмет, својим предвиђеним садржајем који треба обезбеди циљеве и исход предмета има следећи садржај:

А) **Основни део:** Медицинско вештачење у кривично-правном поступку (Судско-медицинско и судско-психијатријско вештачење). Карактеристике медицинских вештачења у правосудним поступцима (одређивање вештачења, критича оцена и степени медицинских вештачења, начини обављања вештачења, руковођење медицинским вештачењем). Карактеристике и својства медицинског вештака. Личност вештака и етичко-правни аспект вештачења. Права и дужности вештака. Судско-медицинска и судско-психијатријска експертиза у правосудним поступцима. Правно-психијатријски аспект Урачунљивости, мера безбедности медицинског карактера, вештачења малолетних извршилаца кривичних дела. Форензичко психијатријска експертиза и карактеристике форензичког психолога.

Б) **Судско-медицинска вештачења у судским поступцима:** Срмт. Танатологија. Телесне повреде и њихов судско-медицински значај у кривичним поступцима: Механичке, Асфиктичне, Хемијске, Физичке. Вештачења телесних повреда. Квалификација телесних повреда. Механизми настанка телесних повреда и значај у правосудној пракси. Судско-медицински значај убиства и осталих кривичних дела против телесног интегритета. Судско-медицински значај сексуалних деликата. Судско-медицински значај трудноће и прекида трудноће. Судско-медицински значај саобраћајних повреда. Задес. Вештачење трагова биолошког порекла.

В) **Судско-психијатријска вештачења у кривично правним поступцима:** Психичке функције и њихови поремећаји-судско-психијатријски аспект, посебно у домену кривичноправних поступака (Свест, пажња, опажање, мишљење, памћење, интелигенција, нагони и вољно-мотивациона делатност). Значај појединих емоционалних стања у кривично правној теорији и пракси. Агресија и агресивност-појам, облици, манифестације. Агресивност и ментални поремећаји, превенција, дијагностика и третман агресивности. Личност-судско-психијатријски аспект. Профилисање личности извршилаца кривичних дела

Ментални поремећаји и поремећаји понашања-судско-психијатријски аспект у домену кривичноправних поступака (Схизофренија, Афективни поремећаји, Деменције, Поремећаји са суманутошћу, Поремећаји личности, Епилепсија, Неуротски поремећаји и поремећаји узроковани стресом). Симулација, агравација и дисимулација.

Г) **Судско-психолошка вештачења у кривично правним поступцима:** Судско-психолошко вештачење као доказна радња у кривично правном поступку. Вештачења малолетних извршилаца кривичних дела, вештачења деце и малолетника који су жртаве и/или сведоци кривичних дела. Процена степена душевне зрелости као предмет судско-психолошког вештачења.

<b>Теоријска настава</b>	Предавања Индивидуална консултативна настава
--------------------------	---

<b>Практична настава (вежбе, ДОН, студијски истраживачки рад)</b>	Вежбе Часови семинара (презентација и дискусија семинарских радова студената) Истраживачки пројект (рад студената у истраживачким групама) Симулација суђења са медицинским вештачењима Присуство суђењима са медицинским вештачењима			
<b>Литература</b>				
1	<b>Обавезна литература:</b> Ђирић, З., Димитријевић Б.: <i>Основи судске психијатрије и судске психологије</i> , СКЦ, Ниш, 2009. (означени делови уџбеника који су потребни са савладавање основног програма предмета) Јовановић, Р.: <i>Судска медицина за студенте права</i> , Нота, Књажевац, 1988.			
2	<b>Изборна литература:</b> Марић, Ј., Ковачевић, С.: <i>Правна медицина</i> , Правни факултет Београд, 1998. Ђирић, З.: <i>Основи судске психијатрије</i> , Вона fides, Ниш, 2004. Деновић, Б. и сар.: <i>Вештачење телесних повреда</i> , Завод за судску медицину Ниш, 1998. Крстић, Б.: <i>Судска психијатрија</i> , СКЦ, Ниш, 1996. Ковачевић, Р.: <i>Форензичка психијатрија</i> , Правни факултет, Бања Лука, 2001.			
3	<b>Допунска литература:</b> Craft, M., Craft, A.: <i>Mentally abnormal offenders</i> , Baillire Tendam, 1985. Chiswick, D., Rosemarie, Cope.: <i>Seminars in Practical Forensic Psychiatry (eds.)</i> , Gaskell, 2001 Илић, Б.: <i>Феноменологија агресивности делинквената</i> , Свен, Ниш, 2005. Петровић, Д., Ђирић, З.: <i>Болести зависности, Клинички и судско-психијатријски аспект</i> , Графопромет, Параћин, 2007.			
4	Кривични законик Републике Србије, 2005.; Законик о кривичном поступку РС; Ђурђић, В.: <i>Кривично-процесно право</i> , Правни факултет Ниш, Центар за публикације, 2006			
5	Корисне интернет адресе: - <a href="http://www.google.com">www.google.com</a> search: Forensic psychiatry, Forensic medicine - <a href="http://www.google.com">www.google.com</a> search: insanity defence - <a href="http://www.google.com">www.google.com</a> search: diminished responsibility - <a href="http://www.google.com">www.google.com</a> search: forensic psychology - <a href="http://www.google.com">www.google.com</a> search: forensic techniques			
<b>Број часова активне наставе недељно током семестра/триместра/године 60</b>				
<b>Предавања</b>	<b>Вежбе</b>	<b>ДОН</b>	<b>Студијски истраживачки рад</b>	<b>Остали часови</b>
45	15	15	15	15 консултације
<b>Методе извођења наставе</b>	Предавања, дискусије, теренска настава, семинари, индивидуалне консултације, истраживачки пројекат (рад студената у истраживачким групама)			
<b>Оцена знања (максимални број поена 100)</b>				

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	0-10	писмени испит	
практична настава	0-10	усмени испит	0-50
колоквијуми	0-15		
семинари	15		
<b>Списак тема по недељама</b>			
1		<p>Предмет, задаци и значај Судске медицине. Судско-медицинско вештачење-одређивање вештака, руковођење вештачењем, извештај СМ вештачења, вредност, критична оцена и степени СМ вештачења;</p> <p>Предмет и задаци Судске психијатрије. Судско-психијатријско вештачење-одређивање вештака, руковођење вештачењем, Судско-психијатријска експертиза, критичка оцена и степени судско-психијатријског вештачења. Судско-психијатријски вештак;</p> <p>Појам и предмет судске психологије. Однос психологије и права. Судско-психолошко вештачење.;</p>	<p>(Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 9-13)</p> <p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 3-7</p> <p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 135-137 и 152-155</p>
2		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Оштећења здравља уопште. Смрт, природна и насилна смрт. Телесне повреде и насилна смрт</li> <li>- Утврђивање смрти, Лешне особине и лешне промене, Мртвозорство, Обдукција леша</li> <li>- Квалификација телесних повреда</li> </ul>	Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 15-19, стр. 73-76 и 79-81, стр. 70-72
3		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Вештачење телесних повреда у предистражном кривичном поступку</li> <li>- Улога и значај судско-медицинског вештака на увиђају</li> <li>- Оштећења здравља уопште, смрт, природна и насилна смрт, типологија смрти по узроку</li> </ul>	Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 67-69, стр. 46-49, стр. 9-13
4		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Квалификација телесних повреда</li> <li>- Судско-медицински значај механичких повреда (озледе, ране, механичке повреде главе)</li> </ul>	Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 70-72, стр. 21-33
5		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Судско-медицинска вештачења асфиктичких повреда</li> <li>- Судско-медицинска вештачења тровања,</li> <li>- Судско-медицинска вештачења физичких повреда</li> </ul>	Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 34-60, стр. 49-52, стр. 42-46
6		- Судско-медицински поступак идентификације. Идентификација лешева,	Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте

		<p>лешних делова, идентификација у масовним несрећама</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Идентификација живих</li> <li>- Идентификација трагова биолошког порекла</li> </ul>	<p>права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 83-86, стр. 87-88, стр. 90-92</p>
7		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Судско-медицински аспект убиства</li> <li>- Судско-медицинска вештачења сексуалних деликта</li> <li>- Судско-медицински аспект трудноће.</li> </ul> <p>Криминални абортус-судско-медицински аспект</p>	<p>Јовановић, Р.: Судска медицина за студенте права, Нота, Књажевац, 1988, стр. 114-116, стр. 99-101, стр. 107-113</p>
8		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Кривица и урачунљивост-појам, законски основи, психијатријски аспект. Разврставање менталних поремећаја у складу са законским прописима</li> <li>- Судско-психијатријско вештачење извршилаца кривичних дела</li> <li>- Судско-психијатријско вештачење жртава и сведока кривичних дела</li> </ul>	<p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 7-12, стр. 119-123, стр. 123-127</p>
9		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Судско-психијатријски значај и вештачења поремећаја сазнајних психичких процеса: свест, пажња, опажање, мишљење, памћење</li> <li>- Судско-психијатријски значај и вештачења поремећаја вољно-мотивационих процеса: нагони, воља, мотиви и мотивација</li> <li>- Агресија и агресивност. Агресивност и криминалитет лица са менталним поремећајима</li> </ul>	<p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 19-33, стр. 48-57</p> <p>Ђирић, З.: Основи судске психијатрије, Vona fides, Ниш, 2004, стр.111-117</p>
10		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Вештачења афективних стања у кривичноправним поступцима</li> <li>- Личност-појам, теорије, СП аспект.</li> </ul> <p>Поремећаји личности-одређење, клиничка слика, типологија, СП аспект.</p>	<p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 37-46, стр. 99-106</p>
11		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Судско-психијатријска вештачења шизофрених делинквената</li> <li>- Психијатријска вештачења делинквената са Перзистентним поремећајима са суманутошћу</li> <li>- Судско-психијатријска вештачења душевних заосталости</li> </ul>	<p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 83-88, стр. 88-91, стр. 106-109</p>
12		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Судско-психијатријска вештачења извршилаца деликта са менталним поремећајима услед злоупотребе алкохола- Акутно напито стање, патолошко напито стање, Зависност од алкохола, Психичке компликације Зависности од алкохола</li> <li>- Судско-психијатријска вештачења извршилаца деликта са менталним поремећајима услед употребе дрога-појам и дефиниција, врсте наркотика, СП аспект</li> </ul>	<p>Ђирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 66-76, стр. 76-82</p>
13		<ul style="list-style-type: none"> <li>- Примена психологије у судској процедури</li> </ul>	<p>Ђирић, З. Димитријевић,</p>

			<ul style="list-style-type: none"> <li>- Психолошка процена починилаца кривичних дела</li> <li>- Психолошки аспект узрока криминалног понашања</li> </ul>	Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 174-176, стр. 176-179, стр. 179-182
14			<ul style="list-style-type: none"> <li>- Развој емоција и карактеристике емоционалне зрелости</li> <li>- Психолошке карактеристике малолетних преступника</li> <li>- Психолошке карактеристике малолетних сведока и жртава кривичних дела</li> </ul>	Ћирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 35-38, стр. 182-189, стр. 191-194
15			<ul style="list-style-type: none"> <li>- Судско-психијатријски аспект и вештачења малолетних извршилаца кривичних дела</li> <li>- Карактеристике судског психолога</li> <li>- Мишљење и извештај вештака судског психолога</li> </ul>	Ћирић, З. Димитријевић, Б.: Основи судске психијатрије и судске психологије, стр. 109-112, стр. 170-174, стр. 163-168